

Opgang, 14 december 2025

Teksten

1 – Heinrich Schütz (1585-1672): Motet "Das ist je gewisslich war" (a 6) (Collegium Vocale Gent, o.l.v. Philippe Herreweghe)

De tekst voor dit 6-stemmige motet komt uit Timotheus 1:15-17, een tekst die vaker gebruikt wordt in de adventsperiode. Het is een van de stukken uit "Geistliche Chormusik", in 1648 als opus 11 gepubliceerd, een bundel van 29 motetten voor 5-7 stemmen. De vertaling is uit de Herziene Statenvertaling.

Das ist je gewißlich wahr und ein teuer wert es Wort,
daß Christus Jesus kommen ist in die Welt, die
Sünder selig zu machen, unter welchen ich der
fürnehmste bin.

Aber darum ist mir Barmherzigkeit widerfahren, auf
daß an mir fürnehmlich Jesus Christus erzeigete alle
Geduld zum Exempel denen, die an ihn glauben
sollen zum ewigen Leben.

Gott dem ewigen Könige, dem Unvergänglichen und
Unsichtbaren und allein Weisen sei Ehre und Preis in
Ewigkeit! Amen.

Dit is een betrouwbaar woord en alle aanneming
waard, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is
om zondaars zalig te maken, van wie ik de
voornaamste ben.

Maar daarom is mij barmhartigheid bewezen, opdat
Jezus Christus in mij, de voornaamste van de
zondaars, al Zijn geduld zou tonen, tot een
voorbeeld voor hen die later in Hem zouden geloven
tot het eeuwige leven.

De Koning nu der eeuwen, de onverganke-lijke, de
onzichtbare, de alleen wijze God, zij eer en
heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

2 – Johann Christoph Bach (1642-1703): Motet "Lieber Herr Gott, wecke uns auf" (a 8) (Vox Luminis, o.l.v. Lionel Meunier)

Deze Johann Christoph Bach was een volle neef van de vader van Johann Sebastian.

Het dubbelkorige motet "Lieber Herr Gott, wecke uns auf" uit 1672 is waarschijnlijk tijdens J. S. Bachs begrafenis uitgevoerd, waarbij de vocale partijen - zoals gebruikelijk - door instrumenten werden verdubbeld. Bach zelf schreef nog in het voorjaar 1750 de incipits van deze instrumentale partijen uit, zodat zijn prefect het kon afmaken; het zijn de laatste voorbeelden die we kennen van zijn intussen danig verstijfde handschrift. Ondanks deze door Sebastian beoogde bestemming is dit motet niet geschreven voor een rouwplechtigheid maar voor de Adventsperiode, en periode van inkeer en toerusting (aufweckung) voor de komst van Christus met Kerstmis.

De vertaling is van Ria van Hengel.

Lieber Herr Gott, wecke uns auf, dass wir bereit sein,
wenn dein Sohn kommt, ihn mit Freuden zu
empfangen, und dir mit reinem Herzen zu dienen,
durch denselbigen, deinen lieben Sohn Jesum
Christum, unsern Herren. Amen.

Lieve God, wek ons op, zodat wij als uw zoon komt
bereid zijn om hem met vreugde te ontvangen, en u
met een rein hart te dienen door hem, uw geliefde
zoon Jezus Christus onze Heer. Amen.

3 – Johann Sebastian Bach (1685-1750) / Ferruccio Busoni (1866-1924): "Nun komm, der Heiden Heiland", BWV 659 (Herbert Schuch, piano)

Deze koraalbewerking is oorspronkelijk voor orgel, en is gebaseerd op een oude hymne van de heilige Ambrosius van Milaan, in het Duits vertaald door Maarten Luther.

Ferruccio Busoni heeft, als een van de grootste pianisten van zijn periode en muzikfilosoof, diverse composities van onder meer Bach bewerkt voor piano.

Vervolg op pagina 2

4 – Hugo Distler (1908-1942): "Freuet euch in dem Herrn allerwege" (Berit Barfred Jensen, sopraan; Arvid Gast, orgel (Stellwagen-Orgel in de St. Jakobi te Lübeck))

De tekstfragmenten zijn uit Filippenzen 4:4 en Jesaja 9:1-2,5-6.

Freuet euch in dem Herrn allerwege. Und abermals: Freuet euch! Das Volk, so im Finstern wandelt, siehet ein groß Licht, und über die, die da wohnen im finsternen Lande, scheint es helle. Freuet euch in dem Herrn allerwege. Und abermals: Freuet euch! Denn uns ist ein Kind geboren, ein Sohn ist uns geboren, welches Herrschaft ist auf seiner Schulter. Und er heißt Wunderbar, Rat, Kraft, Held, Ewigvater, Friedefürst.	Laat de Heer uw vreugde blijven; ik zeg u nogmaals: wees altijd verheugd! Het volk dat in duisternis ronddoelt ziet een schitterend licht. Zij die in het donker wonen worden door een helder licht beschenen. Laat de Heer uw vreugde blijven; ik zeg u nogmaals: wees altijd verheugd! Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Sterke God, Eeuwige vader, Vrededorst.
Freuet euch in dem Herrn allerwege. Und abermals: Freuet euch! Auf dass seine Herrschaft groß werde in seinem Königreich von nun an bis in Ewigkeit.	Laat de Heer uw vreugde blijven; ik zeg u nogmaals: wees altijd verheugd! Moge zijn heerschappij groot zijn in zijn koninkrijk, van nu tot in de eeuwigheid.

5 – Max Reger (1873-1916): "Es kommt ein Schiff geladen", uit "Zwölf deutsche geistliche Gesänge" (WoO VI/13), Nr. 2: »Adventlied« (1899) (a 5) (RIAS Kammerchor, o.l.v. Uwe Gronostay)

Deze zetting van Max Reger is gebaseerd op een hymne die voorkomt in Etliche Hohe geistliche Gesänge, Sampt anderen Geistreichen getichten (Straatsburg, 1626), maar is oorspronkelijk een 14e eeuwse Marialied, mogelijk gecomponeerd door Johannes Tauler.

Es kommt ein Schiff, geladen bis an den höchsten Bord, trägt Gottes Sohn voll Gnaden, des Vaters ewig's Wort.	Er komt een schip aan, beladen tot de hoogste plank, met Gods Zoon vol genade, het eeuwige woord van de Vader.
Das Schiff geht still im Triebe, trägt eine teure Last; das Segel ist die Liebe, der Heilig Geist der Mast.	Het schip beweegt zich stil in de stroming, draagt een kostbare last; het zeil is de liefde, de Heilige Geest is de mast.
Der Anker haft' auf Erden da ist das Schiff am Land. Das Wort soll Fleisch uns werden, der Sohn ist uns gesandt.	Het anker houdt vast op aarde daar ligt het schip aan land. Het Woord zal vlees worden voor ons, de Zoon wordt naar ons gezonden.

Vervolg op pagina 3

6 – Johannes Eccard (1553-1611): "Übers Gebirg Maria geht" (Miriam Feuersinger, sopraan; Les Escapades)

Dit lied van Eccard is een vrije vertaling van de Lofzang van Maria (Magnificat), Lucas 1:46-55).

Übers Gebirg Maria geht zu ihrer Bas Elisabeth.
Sie grüßt die Freundin, die vom Geist freudig bewegt
Maria preist und sie des Herren Mutter nennt;
Maria ward fröhlich und sang:

"Mein Seel' den Herrn erhebet,
mein Geist sich Gottes freuet;
er ist mein Heiland, fürchtet ihn,
er will allzeit barmherzig sein."

Was bleiben immer wir daheim?
Laßt uns auch aufs Gebirge geh'n,
da eins dem andern spreche zu,
des Geistes Gruß das Herz auftu,
der Mund in wahren Glauben sing:
"Mein Seel' den Herrn erhebet,
mein Geist sich Gottes freuet;
er ist mein Heiland, fürchtet ihn,
er will allzeit barmherzig sein."

Over de bergen ging Maria op bezoek bij haar nicht Elisabeth.

Ze begroette haar vriendin, die, gedreven door de Geest, Maria vol vreugde prees en haar de moeder van de Heer noemde.

Maria werd blij en zong:

"Mijn ziel maakt groot de Heer,
mijn geest verheugt zich in God;
Hij is mijn Redder, vrees Hem,
Hij zal altijd genadig zijn."

Waarom blijven we altijd thuis?

Laten we ook naar de bergen gaan,
waar de een met de ander spreekt,
het hart opent met de groet van de Geest,
en de mond laat zingen in waar geloof:

"Mijn ziel maakt groot de Heer,
mijn geest verheugt zich in God;
Hij is mijn Redder, vrees Hem,
Hij zal altijd genadig zijn."

7 – Michael Praetorius (Schulze) (1571-1621) / Jan Sandström (1954): "Det är en ros utsprungen" (VOCES8 & Ringmasters)

Het lied Es ist ein Ros entsprungen is een oud-Duitse Maria-hymne, met een referentie naar de profetie van Jesaja en de 'boom van Jesse' (Jesaja 11:1) in het Oude Testament. De roos verwijst naar de maagd Maria, ein Blümlein (en blomma) naar het kind Jezus. De meest gezongen zetting is die van Michael Praetorius; de versie in Opgang van vandaag is een Zweedse bewerking door Jan Sandström.

Det är en ros utsprungen av Jesse rot och stam.
Av fädren ren besjungen, den står i tiden fram,
en blomma skär och blid,
mitt i den kalla vinter,
i midnatts mörka tid.

Er is een roos ontsprongen uit ene wortelstam.
Die, lijk ons d'ouden zongen, uit Jesse 't leven nam.
Zij heeft haar bloem gebracht,
al in de koude winter,
in 't midden van de nacht.